

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงตั้งอยู่เลขที่ 46 หมู่ 3 ตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ซึ่งในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประกอบไปด้วย คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการจัดการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มีลักษณะการบริหารงานเป็นของตนเอง ซึ่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 กำหนดกรอบหน้าที่ของมหาวิทยาลัยดังนี้ (1) แสวงหาความเป็นจริงเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล (2) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิต ต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ (3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและของชาติ (4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม (5) เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิต พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง (6) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และ (8) ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งการพัฒนาเหล่านี้เพื่อให้ได้มาซึ่งบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ตามกรอบมาตรฐาน 5 ด้าน

ในธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีความต้องการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทำให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ทำงานสร้างสรรค์สังคมเพื่อให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการดำเนินชีวิตร่วมกันทั้งในด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ตลอดจนด้านสังคมและ

การเมือง ทำให้ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการพบปะ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันได้ และมากไปกว่านั้นการสื่อสารได้กลายเป็นกระบวนการในการรับรู้ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดเห็นและทัศนคติที่แตกต่าง เพื่อเกิดความเข้าใจที่ตรงกันกับผู้อื่น อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง กระบวนการสื่อสารได้พัฒนาสังคมโลกให้เปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆและพัฒนาขึ้นอย่างมากมาโดยที่มนุษย์นั้นสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วทุกมุมโลกอย่างรวดเร็วทันใจและสะดวกสบาย ความเจริญก้าวหน้าและการเติบโตอย่างก้าวกระโดดด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) และเทคโนโลยีการสื่อสาร ได้เปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต การดำเนินธุรกิจ และการสื่อสารของคนในสังคมไปอย่างมาก มีจุดเริ่มต้นที่สำคัญมาจากการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้การสื่อสารระหว่างบุคคล หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ในโลกถูกเชื่อมโยงผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาจกล่าวได้ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นนวัตกรรมการสื่อสารที่เติบโตและได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว

อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ ที่มีการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายหลายๆเครือข่ายทั่วโลก ผู้ใช้เครือข่ายนี้สามารถสื่อสารถึงกันได้ในหลายๆทาง จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่เราสามารถรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้โดยง่าย สะดวกสบายมากขึ้นด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารไร้สาย มีการประยุกต์ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับการสื่อสารอยู่หลายรูปแบบ เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) การสนทนา (Chat) การอ่านหรือแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ด การติดตามข่าวสาร การเรียนรู้ออนไลน์ (e-Learning) รวมไปถึงการเรียนรู้นอกห้องเรียน

รูปแบบการเรียนการสอน ของการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการอาศัยหลักพึ่งพากัน ถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันและจะต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลและการเรียนรู้ต่างๆ ต้องอาศัยทักษะทางสังคม โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มและต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้ การเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา คงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีไปได้ เครื่องคอมพิวเตอร์สร้างความสะดวกรวดเร็วในการบันทึกข้อมูล มีความสามารถในการค้นหาข้อมูล ความรู้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว รวมถึงการใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสนทนากับผู้เรียน ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาเติบโตไปพร้อมกับการสื่อสารและการรับรู้ข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์

การสร้างสรรคสื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้ นอกจากจะต้องสร้างความตื่นตาตื่นใจและความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้เรียนแล้ว ยังมีส่วนสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ทั้งในเรื่องของการรวมพลังสร้างสรรค์สังคมและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยด้วย เมื่อโลกในความเป็นจริงของ

ผู้เรียนเปลี่ยนไป โลกในการเรียนรู้ของพวกเขาต้องเปลี่ยนไปด้วย ผู้เรียนได้นำประสบการณ์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่รายล้อมอยู่รอบตัวมาใช้ในการสังเกต พิสูจน์พิจารณา วิเคราะห์ทางด้านภาษา สังคมสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนอาจารย์ผู้สอนก็ยังคงมีภาระหนักในการค้นหาสื่อสังคมออนไลน์ที่เหมาะสมและหลากหลายสำหรับผู้เรียน สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อที่เติบโต พัฒนาและแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว เพราะเป็นสื่อที่แพร่กระจายจากการมีปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมในสื่อสังคมหรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) การแพร่กระจายของสื่อก็ทำได้ง่ายขึ้น ด้วยการแบ่งปันเนื้อหา (Content Sharing) จากใครก็ได้ สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อที่เปลี่ยนแปลงสื่อเดิมที่แพร่กระจายข่าวสารแบบทางเดียว (One-to-Many) เป็นแบบการสนทนาที่สามารถมีผู้เข้าร่วมได้หลายคน (Many-to-Many) เมื่ออยู่ในสภาพของการเป็นสื่อสังคมหรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) สิ่งที่เกิดขึ้น คือการสนทนาอาจจะเป็นการรวมกลุ่มคุยในเรื่องที่สนใจร่วมกันทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองตลอดจนวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ หรือการวิพากษ์วิจารณ์สินค้าและบริการต่างๆ โดยที่ไม่มีใครเข้ามาควบคุมเนื้อหาของการสนทนา แม้กระทั่งตัวผู้ผลิตเนื้อหาเอง เพราะผู้ที่ได้รับสารมีสิทธิที่จะเข้าร่วมการสนทนา ทั้งในรูปแบบของการเพิ่มเติมความคิดเห็นหรือการเข้าไปแก้ไขเนื้อหานั้นด้วยตนเอง

ในด้านการเรียนการสอน จำเป็นที่ผู้สอนต้องถ่วงถ่วง เลือกเฉพาะข้อมูลที่เหมาะสมและทันสมัยผู้สอนต้องใช้เวลาในการคัดเลือกเรื่องราว ข่าวสารและทรัพยากรมากมายจากรูปแบบหลากหลายที่มีอยู่ เพราะ ข้อมูลที่คัดเลือกมานั้น ย่อมส่งผลต่อการเพิ่มพูนข้อมูล และประสบการณ์ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน ผู้สอนต้องรู้จักเลือกเรื่องราวจากสื่อสังคมออนไลน์ที่สร้างสรรค์เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ยังมีภาระหน้าที่ในการให้ความรู้เรื่องภัยอันตรายจากอินเทอร์เน็ต กำหนดแนวทางควบคุมดูแลและบังคับใช้กฎหมาย เพื่อเข้าสู่มาตรฐานการบริหารจัดการในการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันผู้สอนเองคงไม่อาจหลีกเลี่ยงเงาเงาในการดูแล แนะนำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีทักษะในการเลือกเทคโนโลยีและมีความสามารถในการแยกข้อมูล เลือกใช้ข้อมูลที่มีประโยชน์และมีคุณภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้ได้บัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงเพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการค้นคว้าให้เกิดประสิทธิผลทางการเรียนและนำมาเป็นข้อมูลกับมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ได้นำข้อมูลไปสังเคราะห์ว่าประสิทธิผลทางการเรียนของนักศึกษาในปัจจุบันไม่ได้จบที่การเรียนในห้องเรียนเพียงเท่านั้นหากแต่สามารถค้นคว้าได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เราเรียกว่า "สื่อสังคมออนไลน์" และวิเคราะห์หาปัจจัยส่งเสริมหรือแนวทาง

ในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดรับกับเทคโนโลยีที่มีความสำคัญในยุคปัจจุบันและยังนำมาใช้วิเคราะห์ในด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

1.2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการค้นคว้าที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

1.2.3 เพื่อศึกษาองค์ความรู้ที่ค้นคว้าจากสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

1.3 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

1.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ในงานวิจัยชิ้นนี้ ประกอบด้วย

1.3.1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ คณะที่ศึกษาระดับชั้นปีการศึกษา ภูมิภาค

1.3.1.2 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ช่องทางการใช้สื่อสังคมออนไลน์ สถานที่ที่ใช้ ความบ่อยในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ระยะเวลาที่ใช้ ช่วงเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เหตุผลที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้และ องค์ความรู้ที่ค้นคว้าด้านการเรียน

1.3.1.3 การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ในการค้นคว้า

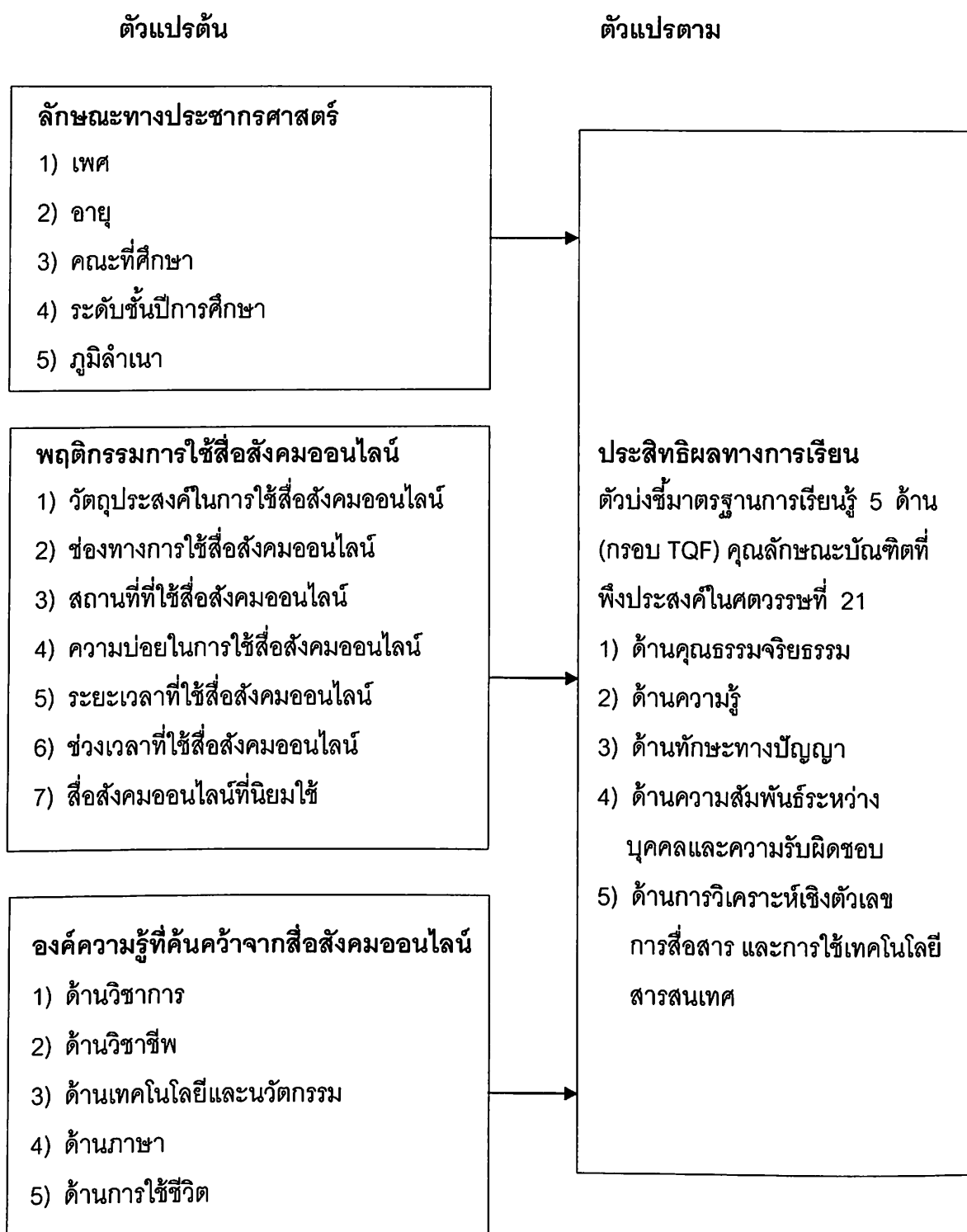
- 1) ทักษะด้านวิชาการ
- 2) ทักษะด้านวิชาชีพ
- 3) ทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 4) ทักษะด้านภาษา

1.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ประสิทธิผลทางการเรียน

บรรลุมิติวัตถุประสงค์มาตรฐานการเรียนรู้ 5 ด้าน (ตามกรอบ TQF) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21

- 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 2) ด้านความรู้
- 3) ด้านทักษะทางปัญญา

- 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- 5) ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ภาพที่ 1.1 : กรอบแนวคิดการวิจัย

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อประสิทธิผลทางการเรียนที่แตกต่างกัน

1.4.2 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อประสิทธิผลทางการเรียนที่แตกต่างกัน

1.4.3 องค์ความรู้ที่ค้นคว้าจากสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษา ที่ต่างกันมีผลต่อประสิทธิผลทางการเรียนที่แตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้ได้บัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยมุ่งศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์เพื่อการค้นคว้าองค์ความรู้ของนักศึกษา ผู้วิจัยศึกษาตั้งแต่วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2560 จนถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2560 รวมระยะเวลา 13 วัน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จะได้รับประโยชน์จากงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องจากเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักศึกษา พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษา การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาในการค้นคว้าองค์ความรู้ด้านการเรียนเพื่อให้ได้บัณฑิตที่พึงประสงค์

1.6.2 ผู้บริหาร แผนกต้อนรับนักศึกษาใหม่ หรือ แผนกส่งเสริมการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งมหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยของรัฐ สามารถนำเอางานวิจัยชิ้นนี้ไปใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์ การวางแผนกลยุทธ์ในการดึงดูดให้นักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยหรือการวิเคราะห์เพื่องานประกันคุณภาพการศึกษา

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง การกระทำ ลักษณะการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ เช่นวัตถุประสงค์ในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ ช่องทางการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ สถานที่ที่ใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์

1.7.2 การค้นคว้า หมายถึง การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์หาข้อมูลที่สนับสนุนทางด้านการเรียน

1.7.3 สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง ช่องทางของการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet) โดยผู้รับสารใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและข่าวสาร และผู้ส่งสารใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางของการเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสาร

1.7.4 ประสิทธิภาพทางการเรียน หมายถึง ผลการประเมินตนเองของนักศึกษา ที่พัฒนาขึ้นตามตัวบ่งชี้มาตรฐานการเรียนรู้ 5 ด้าน (กรอบ TQF) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น นักศึกษาเรียนในห้องเรียนแล้วไม่เข้าใจในบทเรียนนั้น เมื่อเรียนเสร็จก็ไปค้นคว้าในเรื่องที่ไม่เข้าใจจากสื่อสังคมออนไลน์ อาจเป็น วิดีโอการสอนจากยูทูปหรือบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บล็อกแล้วเกิดความเข้าใจมากขึ้น มีความรู้เพิ่มขึ้น หรือมีผลการเรียนดีขึ้น

1.7.5 บัณฑิตที่พึงประสงค์ หมายถึง บัณฑิตที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์แล้วเกิดการพัฒนาตามกรอบมาตรฐานตัวบ่งชี้

1.7.6 นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีภาคปกติ ที่ยังมีสถานภาพเป็นนักศึกษา